Ülkemizde mimarlık eğitimi çok uzun zamandır alışılagelmiş yönelimler ve bakış açıları ile sürdürülüyor. Çağımız dinamizm, hız ve bağlantı (network) çağı. Eğitim programları ise henüz, günümüz koşullarında kaçınılmaz olan ağ bağlantıları, eşik alanlar ve yeni teknolojiler bağlamında güncellenmiş değil. Geleceğe etki etmek, geleceği tasarlamak ve spekülasyonlar yapmak ancak bugünün aksaklıklarının ortaya konması ve gerekliliklerinin sağlanması ile mümkündür.

14

Cumhuriyet tarihimiz boyunca birçok önemli kentsel, kültürel, toplumsal, siyasal ve mekânsal değişime sahne olan Ankara, mimarlık öğrencilerinin üzerine çalışabileceği çok sayıda potansiyeli bünyesinde barındırmaktadır. Bu potansiyeller kentin tarihi, kültürü, misyonu olduğu gibi aynı zamanda gündelik yaşantısında karşılaştığımız mekânsal pratikleridir. Yani, potansiyelleri, problemleri ve pratikleri araştırmak, anlamak ve bunları mimari tasarım sürecine aktarmak tasarımların yerine özgü olmasını ve dahası o yeri dönüştürmesini sağlamaktadır.

55

"Gelecek" kelimesinin ad hali "daha gelmemiş, yaşanacak zaman, istikbal" anlamlarına denk gelir. Gelmemiş bir zaman dilimi hakkında tasavvur geliştirirken "gerçekleşmesi beklenen" bir durumu nitelemeye başladığında ise kelime sıfat halini alır; "gelecek" nesiller gibi. Gelecek Ankara ve Ankara'nın geleceği arasındaki ince çizgideyiz. "Gelecek Ankara" geçtiğimiz yüzyılda, çeşitli aktörler: akademiler, yerel yönetimler, kentliler tarafından gündeme getirilmiştir.

92

dosya 49

TMMOB MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİ

2021

mimari tasarım stüdyolarında Ankara'nın geleceğini kavramak

İÇİNDEKİLER

DOSYA 49: MİMARİ TASARIM STÜDYOLARINDA ANKARA'NIN GELECEĞİNİ KAVRAMAK

Dosya Editörleri: Nur Çağlar, Selda Bancı

EDİTORYAL.....2

MURAT KARAYALÇIN İLE 1980'LERDEN ANKARA'NIN GELECEĞİNE...
Söyleşi: Selda Bancı, Işıl Ruhi Sipahioğlu, Zelal Öztoprak; Yayına Hazırlayan: Selda Bancı.....9

MİMARLIK EĞİTİMİ VE ANKARA İÇİN GELECEK SPEKÜLASYONLARI
Zelal Öztoprak, Işıl Ruhi Sipahioğlu, Nur Çağlar.....13

TASARIM STÜDYOLARI ÜZERİNDEN ANKARA'NIN GELECEĞİNİN İNŞASI
Nuray Bayraktar.....28

MODERN MİMARLIĞIN SÜRDÜRÜLMESİ: CEBECİ STADI VE AŞTİ ÜZERİNE DENEMELER
Yiğit Acar, Ezgi İşbilen, Pınar Oktar, Sare Nur Avcı, Abdulkadir Kayalı.....42

İMGE ELEŞTİRİSİ ÜZERİNDEN TASARIM DÜŞÜNCESİNİN VE YÖNTEMİNİN İNŞASI: ANKARA MODERN SANAT MÜZESİ TASARIMI
Zeynep Uludağ, Gülşah Güleç.....54

ANKARA'DA SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR GELECEĞİ KURGULAMAK: ODTÜ'DE MİMARİ TASARIM STÜDYO ÇALIŞMALARINDAN ÖRNEKLER
F. Cânâ Bilsel.....64

ATILIM ÜNİVERSİTESİ MİMARİ TASARIM STÜDYOLARINDA ANKARA PROJELERİ: DÜŞLER VE GERÇEKLER
Emel Akın.....78

GEL[E]MEYEN GELECEKLER| ANKARA'NIN GELECEĞİ
Burçin Yılmaz, Aslı Alanlı.....92

ANKARA KALESİ'NE KOMŞU BİR KAMUSAL AÇIK ALANIN YENİDEN DÜZENLENMESİ
Selahattin Önür.....106

MİMARLIĞA BAŞLARKEN BAĞLAM: ANKARA
Rabia Çiğdem Çavdar, Sinan Kınıkoğlu, Zeynep Çiğdem Uysal Ürey, Sıla Çankaya, Şafak Sakçak.....112

KIRDA VE KENTTE ORTAK YAŞAM, ÜRETİM VE PAYLAŞIMIN YENİ MEKÂNLARI: ANKARA DENEYİMİ
Nezih Burak Bican, Nil Akdede.....120

ANKARA KENT MERKEZİNDE MİMARİ MÜDAHALENİN ÖZGÜRLÜKLERİ VE KISITLAMALARI
Melike Atıcı, Melek Demiröz.....131

"atölyez" DENEYİM 1: ANKARA'NIN ASİLEŞEN MİMARLARI VE ASİLEŞ(TİRİL)EN MEKÂNLARI ÜZERİNE
İrem Küçük Yılmaz.....139

MİMARLIK EĞİTİMİNDE YARIŞMALAR
Aslı Özge Zabun.....151

ANKARA'DA SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR GELECEĞİ KURGULAMAK: ODTÜ'DE MİMARİ TASARIM STÜDYO ÇALIŞMALARINDAN ÖRNEKLER

F. Cânâ Bilsel, Prof. Dr. *ODTÜ, Mimarlık Bölümü*

Ankara kenti, içerisinde kurulduğu coğrafyanın kendine özgü nitelikleri, tarihi yerleşim katmanları ve Cumhuriyet'in başkenti olarak kentsel ve mimari mirasıyla mimarlık eğitimi için eşsiz doğal ve yapılı çevre değerleri sunmanın yanı sıra, ülkenin ikinci büyük kenti olarak çok boyutlu sorun alanları içeriyor. Bugün 5 milyonu aşan kent nüfusuyla dünyanın yüz büyük kenti arasında yer alan Ankara, yirmibirinci yüzyıl dönümünden bu yana doğal ve kırsal alanları hızla kaplayarak daha önce görülmemiş boyutlarda çevresine doğru yayılan, ulaşımın büyük ölçüde motorlu araçlarla sağlandığı, toplumsal ayrışmanın mekânsal yayılmanın yarattığı parçalanma ile keskinleştiği, kent merkezinin ve kamusal mekânların giderek değer yitirdiği bir kentsel alanlar kümelenmesine dönüşmüş bulunuyor. Bu hızlı dönüşüm karşısında, yapılı çevrenin doğal çevre ile bir arada düşünülmesi, kentsel gelişme alanlarının hızla kapladığı doğal ve kırsal alanların korunması ve onarılmasıyla doğa-kent ilişkilerinin yeniden kurulması ve kurgulanması, kentin kamusal mekânlarının toplumun ortak yaşam alanları olarak yeniden düzenlenmesi, her yaştan ve her kesimden bireyleri kapsayan toplumsal, kültürel, rekreasyonel vb. kullanımların geliştirilmesi sürdürülebilir bir geleceğin kurulabilmesi için öncelikli olarak ele alınması gereken konular olarak öne çıkıyor. Yaşamakta olduğumuz küresel salgın koşulları kentlerde sağlıklı yaşam çevrelerinin oluşturulmasının, doğal yaşam koridorlarının ve kamusal açık alanların kent toplumları için yaşamsal olduğunu her zamankinden daha açık bir biçimde ortaya koyuyor. Diğer yandan, Birleşmiş Milletler tarafından yeniden gündeme getirilen Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri kapsamında çevresel sürdürülebilirlik ile birlikte kaynaklara erişimde toplumsal eşitlik ve adalet hedeflerinin, genel olarak yüksek öğretimde, özel olarak mimarlık eğitiminin gündemine alınması gerekiyor. Ülkemizde üniversite yapılanması içerisinde yer alan mimarlık, şehir ve bölge planlama, peyzaj mimarlığı, kentsel tasarım lisans ve lisansüstü programlarının meslek insanlarını yetiştirirken yenilikçi yaklaşımlarla geleceği kurgulamakta ve daha iyi yaşam çevrelerinin oluşturulmasına yönelik düşünce ve alternatif yaklaşımlar geliştirmekte öncü rol üstlenmeleri önem taşıyor.

ODTÜ Mimarlık stüdyolarında geçmişte olduğu gibi bugün de Ankara üzerine çok çeşitli proje konuları çalışılmakta. Farklı kentlerden ve ülkelerden mimarlık öğrencilerinin öğrenim gördükleri üniversitenin içerisinde yer aldığı kentin doğal, kültürel ve mekânsal değerlerini tanımaları, planlı bir başkent olarak nasıl kurgulandığını, bir metropole nasıl evrildiğini araştırarak öğrenmeleri ve tasarım yaklaşımlarını bu araştırma süreci sonucunda oluşturmaları bekleniyor. ODTÜ'de mi-

biyografi

F. Cânâ Bilsel

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nden 1987 yılında lisans programından, 1989 yılında ise Mimari Tasarım alanında yüksek lisans programından mezun oldu. Paris X – Nanterre Üniversitesi'nde Sosyoloji ve Kentsel Coğrafya alanında doktora çalışmalarına devam etti. ENSA Paris-Belleville ve Paris VIII Üniversitesi Institut Français d'Urbanisme ortak lisansüstü programından "Mimarlık ve Kentsel Tasarım: Kuramlar ve Uygulamalar" alanında ikinci lisansüstü derecesini aldı. Paris X – Nanterre Üniversitesi'nde 1996 yılında doktora tezini tamamlayarak Şehircilik (Urbanisme) alanında doktora derecesini aldı. Kent ve mimarlık, şehircilik tarihi, kentsel tasarım, kamusal mekân ve kent estetiği konularında yayınları bulunmaktadır. Ulusal ve uluslararası kentsel tasarım yarışmalarına katılarak ödüller almıştır. ODTÜ Mimarlık Bölümü'nde 1996 yılından bu yana mimari tasarım ve kentsel tasarım alanında kuram ve stüdyo dersleri vermekte olan Prof. Dr. Cânâ Bilsel, 2018 yılından bu yana bu bölümde bölüm başkanlığı görevini sürdürmektedir.

özet

Ankara'da Sürdürülebilir Bir Geleceği Kurgulamak: ODTÜ'de Mimari Tasarım Stüdyo Çalışmalarından Örnekler

ODTÜ Mimarlık stüdyolarında geçmişte olduğu gibi bugün de Ankara üzerine çok çeşitli proje konuları çalışılmakta, mimari tasarım stüdyoları, yapılı çevrenin tasarımının araştırma ile bütünleşen bir tasarım araştırması süreci olarak kurgulandığı bir eğitim yaklaşımıyla yürütülmektedir. Yapılı çevrenin üretiminde sürdürülebilirlik ilkeleri mimarlık eğitiminde öğrenim çıktıları, kuram ve uygulama derslerinde işlenen konular arasında yer almaktadır. Kente doğal ekosistemlerin ve yapılı çevrenin bir arada oluşturduğu bir bütün olarak yaklaşan ekolojik şehircilik ve mimarlık yaklaşımlarının ise mimari tasarım stüdyolarında geliştirilen proje konularının kurgusunda son yıllarda bir paradigma olarak öne çıkmaktadır. ODTÜ Mimarlık Bölümü'nde Ankara üzerine gerçekleştirilen projeleri konu alan bu sunuş yazısında, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarda Ankara üzerine gerçekleştirilen proje çalışmaları tanıtılmakta; Arch 401 Mimari Tasarım Stüdyosu'nda üç stüdyo grubu tarafından Ankara'da seçilen alanlarda ekoloji temaları çevresinde gerçekleştirilen çalışmalar stüdyo yürütücüleri tarafından aktarılmaktadır.

abstract

To Project on a Sustainable Future in Ankara: Selected Works from METU Architectural Design Studios

At the METU Department of Architecture, various design problems focusing on Ankara are studied in the design studios, at present as it has been in the past, with an educational approach that incorporates research into the design process of the built environment. Principles of sustainability have been integrated in the learning outcomes of the theoretical and applied courses in the architectural education curriculum in the last decade. Ecological approaches in urbanism and architecture have emerged as a paradigm in the definition of the architectural design studios in the recent years in particular. In this article, the projects of the second, third and fourth year studio works that were conducted in Ankara in the 2020-2021 academic year are briefly introduced. In the second part of the article, the studio works that the three groups developed in the selected areas in Ankara are presented by the studio instructors.